

**Examenul de bacalaureat național 2015**

**Proba E. d)**

**Filosofie**

**Varianta 9**

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

**I TÉTEL**

**(30 punct)**

Îrják a vizsgalapra a helyes válasz betűjét az alábbi esetekre vonatkozóan. Egyetlen válasz lehet helyes

1. A minimál állam a következő:
  - a. az állam, mely előnyben részesíti az állampolgárok érdekeit a szociális politikája révén
  - b. az állam, melynek hatásköre a lehető legnagyobb mértékben korlátozott
  - c. az állam, mely az állampolgárok gazdasági egyenlőségét támogatja
  - d. az állam, melyben minden állampolgár számára biztosított a minimális jövedelem
2. A kategorikus imperatívusznak a következő a formája:
  - a. kell akarjad (csináld) az X cselekvést
  - b. kell akarjad (csináld) az X cselekvést, ha meg akarod valósítani az Y célt
  - c. meg csinálod az X cselekvést, hogy megvalósíthasd az Y célt
  - d. köteles vagy, hogy megcsináld az X cselekvést
3. Személyre jellemző:
  - a. az ember nem vállalhat felelősséget állapotáért
  - b. az ember az alkotás révén nyilvánul meg
  - c. az ember nem tud viszonyulni az istenséghez
  - d. az ember bizonyos elidegeníthetetlen jogok alanya
4. Az egyéni szabadság:
  - a. azt jeleníti meg, amit az ember a választás pillanatában felvállal
  - b. feltételezi a megszorítás nélküli cselekvést, ha nem sérti mások jogait és szabadságjogait
  - c. csak a kormányzat megválasztásának a jogát helyezi kilátásba
  - d. az egyéneknek arra a képességére vonatkozik, hogy azt tehetnek, amit akarnak
5. Azon felfogás szerint amikor az ember saját választásai által önmagát építi, megtaláljuk az alábbi filozófusnál:
  - a. L. Blaga
  - b. Szt Ágoston
  - c. Im.Kant
  - d. J. P. Sartre
6. Az apriori megismerésnek az alapja:
  - a. a tapasztalat ismereteire alapozott
  - b. független némely tapasztalati adattól
  - c. független minden tapasztalattól
  - d. az érzéki kapcsolat a külvilággal
7. Arisztotelész képviseli a következő etikát:
  - a. eudaimonista
  - b. deontológiai
  - c. utilitarista
  - d. hedonista

8. Az a filozófus, aki úgy véli, hogy *a demokrácia egy olyan intézmény, amely megvéd a diktatúrától, és lehetővé teszi a kormány eltávolítását vérontás nélkül.*
- Sz. Ágoston
  - L. Blaga
  - K. Popper
  - Arisztotelész
9. Immanuel Kant szerint a jó cselekedetek moralitása feltételezi:
- az erénnyel való megfelelést
  - a legnagyobb boldogság alapelve általi vezetést
  - a hasznossággal való megfelelést
  - egyetemes és szükséges alapelvek általi vezetést
10. J. St. Mill úgy véli, hogy az *egyetlen cél, ami alátámasztja az egyén vagy a közösség beavatkozását valaki cselekvési szabadságába az:*
- az érdekek ütközése
  - az igazságosság biztosítása
  - az önvédelem
  - az esélyegyenlőség biztosítása

**II. TÉTEL (30 pont)**

Elemezzék tömören filozófiai szempontból a *filozófia* problematikáját az alábbi támpontok alapján

- nevezzenek meg egy filozófust, aki írásaiban, a *filozófia* kérdéskörével foglalkozott! **4 pont**
- mutassanak be egy filozófiai elméletet/szemléletet, amely a *filozófiára* vonatkozik! **4 pont**
- mutassák be a pontosított filozófiai elméletet/szemléletet **6 pont**
- szemléltessék azt a filozófiai elméletet/szemléletet, amit bemutattak egy konkrét szituációs példával a jelenkori társadalomból! **6 pont**
- fogalmazzanak meg egy ellenérvet azzal a elmélettel/szemlélettel szemben, amelyet bemutattak! **6 pont**
- nevezzenek meg egy létező viszonyt a *filozófia* és az *élet értelme* fogalmai között. **4 pont**

**III. TÉTEL (30 pont)**

A. Olvassák el figyelmesen az alábbi szöveget:

*Szeretném ha az emberek elgondolkodnának azon, hogy három dologot lelnek önmagukban[...] létezés, megismerés és akarat. Én vagyok, én megismerem, én akarok. Olyan lény vagyok, amely megismer és akar; én tudom, hogy vagyok és akarok; én akarok lenni és megismerni.*

(Augustin, *Confesiuni*)

Válaszoljanak az alábbi elvárásokra:

- Az adott szöveg alapján nevezzék meg az *emberi természet* két jellemzőjét. **4 pont**
- Bizonyítsák be körülbelül egy fél oldalas terjedelemben a *lélek* és az *isten képe* fogalmak közötti összefüggést. **10 pont**
- Fogalmazzák meg személyes véleményüket a szövegben szereplő filozófiai felfogás aktualitására nézve! **6 pont**

B. 1948. december 10-én az ENSZ Közgyűlése elfogadta az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, amely tartalmaz pozitív és negatív jogokat.

- Soroljon fel három pozitív jogot. **6 pont**
- Szemléltessék egy konkrét példán keresztül az állam szerepét amint biztosítja az egészséghöz való jogot. **4 pont**